

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad og under saksbehandlingen. Vilåårene framgår på side 2 til og med side 17.

Hvis den driftsansvarlige¹ ønsker å foreta endringer i driften, råvarer eller innsatsstoffer som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten, og som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må den driftsansvarlige i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal den driftsansvarlige sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at forurensningsmyndigheten kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Nøkkeldata

Driftsansvarlig	Engebø Rutile and Garnet AS
Postadresse	c/o Nordic Mining ASA, Munkedamsveien 45, 0250 Oslo
Org. nummer	990 691 606
Næringskode og bransje	07.290 Bryting av ikke-jernholdig malm ellers
Kategori for virksomheten ² / Type virksomhet	MIneralutvinning
Beliggenhet/gateadresse	Engjabøen, 6817 Naustdal
Kommune og fylke	Oslo
Lokalisering av virksomheten	UTM sone 32, øst: 31600, nord: 6822500

Forurensningsmyndighetens referanser

Tillatelsesnummer:		Anleggsnummer: 1433.0015.01
Tillatelse første gang gitt: 30. september 2026	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 tredje ledd:	Tillatelse sist endret:

¹ I dette dokumentet menes:

virksomhet: den forurensende aktiviteten på en bestemt lokalitet

driftsansvarlig: den fysiske eller juridiske person som driver eller kontrollerer driften av virksomheten

² Jf. forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt og beskrivelse av endring
	[dato]	

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen er tidsbegrenset og gjelder fra dags dato og tre år fremover til 1. oktober 2029.

1.1 Produksjonsforhold

Tillatelsen gjelder forurensning fra gruvedrift med produksjon av titandioksid (rutil), granat og pukk.

Gruvedriften på Engjabøfjellet inkluderer:

- bryting av rutil og granat
- drift av knusestasjon
- deponi for gråberg, jordmasser og lignende, inkludert pukkverk (se pkt. 9.4.3)
- inntak og fordeling av industri- og drikkevann
- sanitæranlegg

Produksjonsanlegget ved Engjabøneset inkluderer:

- knuseverk og oppredningsverk
- lagring av malm og produkter
- kaianlegg for utskiping
- drift av sjødeponi for avgangsmasser (se pkt. 9.4.2)

1.2 Bruk av prosesskjemikalier

Tillatelsen omfatter utslipp av kjemikalier (flotasjonskjemikalier og flokkuleringskjemikalier) fra oppredningsprosessen sammen med avgangsmassene til sjødeponi. Se punkt 3.1.1.

Til gjenvinning av ferskvann og for å optimalisere deponering av avgangsmasser kan Magnafloc 5250 (polyakrylamid) benyttes som flokkuleringsmiddel. SIBX og Dow Froth 400 benyttes til flotasjon. Det tillates også utprøving av et nytt, alternativt flokkuleringsmiddel, Praestol DW 20, med en total mengde på 950 kg over en periode på tre måneder.

1.3 Regulering av sprengningsarbeid

For å redusere mulige effekter på fisk i fjorden skal det utarbeidedes brytnings- og sprengningsplaner. Planene skal også angi salvestørrelser, teknisk gjennomføring av sprengningen ved bruk av elektronisk tenningsystem, frekvens og tidspunkt for sprengning, slik at lydtrykknivået i fjorden og i Grytelva blir holdt på et minimum.

Sprengninger skal unngås i den sentrale utvandningsperioden for smolt (15. mai -15. juni).

2 Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som er vanlig for den aktuelle type virksomhet i en slik grad at det kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning

Den driftsansvarlige skal redusere utslippene fra virksomheten så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også å redusere utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for i tillatelsen etter forurensningsloven.

Ved reduksjon av produksjonsnivået i produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal reduksjonen som et minimum medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.4 Utskifting av utstyr

Ved utskifting av utstyr skal det nye utstyret være i samsvar med beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning og annen negativ innvirkning på miljøet.

2.5 Plikt til forebyggende vedlikehold

Den driftsansvarlige skal sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Den driftsansvarlige skal sørge for system og rutiner for vedlikehold, og dette skal kunne dokumenteres.

3 Utslipp til vann

3.1 Utslippsbegrensninger

3.1.1 Utslipp fra punktkilder

Følgende utslippsbegrensninger gjelder for deponering av avgang fra oppredningsverk til Førdefjorden:

Tabell 3.1: Grenseverdier for utslipp av komponenter med krav om målinger jf. punkt 10.2

Kilde	Komponent	Utslippsgrenser Utslipp i tonn per år	Gjelder fra
Oppredningsanlegg	Avgangsmasse, suspendert stoff (ss)	1,5 millioner	Oppstart
	Magnafloc 5250 (flokkuleringsmiddel)	4	Oppstart
	Sodium isobutyl xanthate (SIBX, flotasjonssamler)	2	Oppstart
	Dow Froth 400 (flotasjonsskummer)	3	Oppstart

Det tillates også bruk av inntil 950 kg Praestol DW 20 for fullskala test til flokkulering.

Innenfor rammen for mengde flotasjons- og flokkuleringskemikjemikalier gjelder følgende:

- Det skal kontinuerlig arbeides for substitusjon av flotasjons- og flokkuleringskemikjemikalier som er miljømessig bedre enn dem tillatelsen gjelder for, jf. produktkontrollen § 3 a om substitusjonsplikt.
- For bruk av flotasjons- og flokkuleringskemikjemikalier som er miljømessig dårligere enn det tillatelsen gjelder for, må virksomheten søke Miljødirektoratet om tillatelse.

3.1.2 Avløpsledninger og utslippsarrangement for avgangsdeponering

Avløpsledninger for avgangsmasser skal føres ut i Førdefjorden gjennom utslippsarrangement til maksimalt 50 meter over fjordbunnen.

Utslippsarrangementet skal være fleksibelt for å sikre en oppbygging av deponiet som minimaliserer potensialet for spredning av partikler. Eksakt dybde og plassering av utslippspunkt bestemmes ut ifra en utredning av et optimalisert utslippsarrangement for minimering av spredning av partikler.

3.1.3 Utslippsreducerende tiltak

Diffuse utslipp fra produksjonsprosesser og fra utearealer, for eksempel avrenning fra lagerområder og områder for lossing/lasting, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig. Avrenning av overflatevann fra bedriftens utearealer skal håndteres slik at det ikke kan medføre skade eller ulempe for miljøet.

Vann fra dagbruddet skal samles opp og gå i egen drenssett ned til industriområdet på Engebø. Sigevann fra gråbergsdeponiet skal samles opp.

Eventuelt oljeholdig avløpsvann fra vaskeplasser, verksteder eller lignende skal renses tilfredsstillende i oljeutskiller eller tilsvarende renseenhet.

4 Utslipp til luft

4.1 Utslippsbegrensninger

4.1.1 Utslipp fra punktkilder

Virksomheten skal ikke ha utslipp til luft fra punktkilder.

4.1.2 Utslippsreducerende tiltak

Diffuse utslipp fra produksjonsprosesser og fra utearealer, for eksempel lagerområder, områder for lossing/lasting og renseanlegg, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig.

Utslipp av steinstøv/støv/partikler fra totalaktiviteter fra virksomheten skal ikke medføre at mengde nedfallsstøv overstiger 5 g/m² i løpet av 30 dager. Dette gjelder mineralsk andel målt ved nærmeste nabo, eller annen nabo som eventuelt blir mer utsatt.

Det stilles krav om overvåking av støvnedfall gjennom pkt. 10.1

5 Forurensning av grunn, grunnvann og sedimenter

Den driftsansvarlige skal holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurensning på virksomhetens område og forurensede sedimenter utenfor virksomhetens område, herunder faren for spredning. Den driftsansvarlige skal vurdere behovet for undersøkelser og tiltak.

Graving i forurensning på virksomhetens område krever tillatelse etter forurensningsloven § 11.

6 Kjemikalier

Den driftsansvarlige skal etablere et system for å vurdere substitusjon av kjemikalier som brukes i virksomheten. Systemet skal dokumentere de vurderinger som er gjort for å oppfylle substitusjonsplikten.

7 Støy

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som innfallende lydtryknivå ved mest støyutsatte fasade:

Hverdager	Lørdager	Søn- og helligdager	Kveld (kl. 19-23), hverdager	Natt (kl. 23-07), alle døgn	Natt (kl. 23-07), alle døgn
55 Lden	50 Lden	45 Lden	50 Levening	45 Lnight	60 LAFmax

Lden er A-veiet ekvivalent støynivå for dag/kveld/natt med 10 dB/5 dB tillegg på natt/kveld.

Levening er A-veiet ekvivalent støynivå for kveldsperioden 19 – 23.

Lnight er A-veiet ekvivalent støynivå for nattperioden 23 – 07.

LAFmax er A-veiet maksimalnivå for de 5-10 mest støyende hendelsene innenfor perioden, målt/beregnet med tidskonstant "Fast" på 125 ms.

Støygrensene gjelder ikke for bebyggelse av forannevnte type som er etablert etter at støygrensene trådte i kraft.

Alle støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra virksomheten, inkludert intern transport på virksomhetens område samt lossing/lasting av råvarer og produkter. Støy fra midlertidig bygg- og anleggsvirksomhet og fra persontransport av ansatte til og fra virksomhetens område likevel ikke omfattet av grensene.

Den driftsansvarlige skal utarbeide støysonekart for sin virksomhet (jf. punkt 15) som viser støyutbredelsen i røde og gule soner i tråd med Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442 (kap. 2.2.1) samt soner med støynivå tilsvarende grenseverdiene gitt i tillatelsen. Kartene skal sendes kommunen og forurensningsmyndigheten og skal holdes oppdatert.

7.1 Støy fra sprengninger

Sprengninger skal bare skje i tidsrommet mandag – fredag klokka 0700 – 1600.

Berørte naboer, skoler og barnehager/institusjoner skal informeres om bedriftens sprengningsplaner, og evt. endringer av disse.

Dersom sprengning er nødvendig av tekniske årsaker eller av hensyn til sikkerheten, kan sprengning foregå utenom de tidsrom som er angitt for sprengning. Varsling skal da skje straks det er klart at sprengning må finne sted.

Sprengningene skal utføres i henhold til planer som beskrevet i pkt. 1.3.

8 Energi

8.1 Energiledelse

Den driftsansvarlige skal ha et system for energiledelse for kontinuerlig, systematisk og målrettet vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv produksjon og drift. Systemet for energiledelse skal inngå i virksomhetens internkontroll³, og følge prinsippene og metodene angitt i norsk standard for energiledelse (NS-EN ISO 50001).

8.2 Utnyttelse av overskuddsenergi

Den driftsansvarlige skal i størst mulig grad sørge for å utnytte overskuddsenergi fra eksisterende og nye anlegg internt. Den driftsansvarlige skal gjennom tiltak på eget område legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk mulig eller medfører uforholdsmessige store omkostninger.

8.3 Spesifikt energiforbruk

Spesifikt energiforbruk skal beregnes og rapporteres årlig, jf. punkt 10.4.

9 Avfall og biprodukt

9.1 Generelle krav

Avfallsforebygging og avfallshåndtering

Den driftsansvarlige skal sørge for følgende prioriteringsrekkefølge for virksomhetens avfallsforebygging og avfallshåndtering:

- a) forebygging
- b) forberedelse til ombruk
- c) materialgjenvinning
- d) annen gjenvinning, deriblant energiutnytting
- e) sluttbehandling

Den driftsansvarlige kan fravike prioritetsrekkefølgen i første ledd dersom det er berettiget ut fra en avveining av miljøhensyn, ressurs hensyn, hensyn til menneskers helse, teknisk gjennomførbarhet og økonomiske forhold.

³ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Den driftsansvarlige skal dokumentere hvilke vurderinger og tiltak som er gjennomført for å overholde prioritetsrekkefølgen. Dokumentasjonen skal tas vare på i minst fem år og være tilgjengelig ved kontroll eller på forespørsel fra forurensningsmyndigheten.

Gjenvinning av avfall hos annen aktør

Dersom avfall bringes til annen aktør for gjenvinning, skal den driftsansvarlige:

- a) dokumentere hvem som mottar avfallet
- b) dokumentere opplysninger fra mottakeren om hvordan avfallet skal gjenvinnes
- c) opplyse mottakeren om innhold i avfallet

Dokumentasjonen skal tas vare på i minst fem år og være tilgjengelig ved kontroll eller på forespørsel fra forurensningsmyndigheten.

Bruk av biprodukt utenfor virksomheten

Dersom biprodukt⁴ brukes utenfor virksomheten, skal den driftsansvarlige:

- a) dokumentere hvem som mottar biproduktet
- b) opplyse mottakeren om innhold i biproduktet

Opplysningene skal tas vare på i minst fem år og være tilgjengelig ved kontroll eller på forespørsel fra forurensningsmyndigheten.

9.2 Håndtering av avfall

9.2.1 Generelle krav til håndtering

All håndtering av avfall skal være basert på en risikovurdering, jf. punkt 12.1.

Ved lagring av avfall skal:

- a) den driftsansvarlige ha kart hvor det fremgår hvor forskjellige typer avfall er lagret
- b) avfallslager være sikret slik at uvedkommende ikke får adgang, og lagret avfall skal være merket slik at det fremgår hva som er lagret
- c) avfall som ved samlagring eller sammenblanding kan gi fare for brann, eksplosjon eller dannelse av farlige stoffer, lagres med nødvendig avstand

Farlig avfall skal lagres innendørs og på fast, ugjennomtrengelig og tilstrekkelig slitesterkt dekke for de aktuelle materialer/avfallstyper med oppsamling av eventuell avrenning. Annen lagringsmåte kan benyttes dersom den ansvarlige for virksomheten kan dokumentere at den valgte lagringsmåten gir minst like lav risiko og like god miljøbeskyttelse.

Farlig avfall skal før behandling ikke fortynnes med den virkning at det ikke lenger blir å regne som farlig avfall i henhold til avfallsforskriften § 11-2.

⁴ Jf. § 27 i forurensningsloven

9.3 Avfallshåndtering for utvinningsavfall

9.3.1 Avfallshåndteringsplan

Engebø Rutile and Garnet AS skal ha en avfallshåndteringsplan som beskriver avfall fra uttak og oppredningsprosesser, overvåking og kontroll av deponier, alternativ bruk av avgangsmasser og avslutning/etterdrift av deponier og rehabilitering av disse. Planen skal også inneholde en karakterisering av utvinningsavfallet. Avfallshåndteringsplanen skal utarbeides etter kriterier satt i avfallsforskriftens kapittel 17, § 17-7.

Avfallshåndteringsplanen skal inneholde følgende:

- a) en karakterisering av utvinningsavfallet,
- b) en beskrivelse av hvordan miljøet og menneskers helse kan bli skadet av deponeringen av utvinningsavfallet,
- c) forslag til tiltak for å minimere miljøvirkningen, herunder tiltak for å forebygge forringelse av vannkvaliteten og å hindre eller minimere luftforurensning,
- d) beskrivelse av mulig tilbakefylling av masser,
- e) beskrivelse av alternativ bruk av masser,
- f) forslag til plan for avslutning, herunder rehabilitering av deponiområdet,
- g) forslag til plan for etterdrift og forslag til framgangsmåter for overvåking og kontroll etter avslutning.

Bedriften plikter å holde planen oppdatert ved eventuelle endringer i driftssituasjonen.

9.4 Vilkår knyttet til egne deponier

Det kan benyttes to egne deponier, et sjødeponi for avgangsmasser med en deponikjegle som dekker et bunnareal på 0,23 km² utenfor Engjabøneset og innenfor arealet regulert til sjødeponi, samt et landdeponi for avdekkingsmasser som vil dekke et areal på inntil 450 daa.

Landdeponiet skal bestå av avdekkingsmasser (gråberg) og vrakstein og ligger på baksiden av Engjabøfjellet og mot øst i Engjabødalen.

9.4.1 Reduksjon av behov for deponering

Bedriften skal gjennom å finne alternativ anvendelse arbeide kontinuerlig med å redusere mengden avgangsmasser og avdekkingsmasser som må deponeres. Bedriften skal, så langt det er teknisk og sikkerhetsmessig mulig, sørge for at avgangsmasser og avdekkingsmasser som ikke kan benyttes til andre formål, i størst mulig grad tilbakeføres til de gruverom/hulrom/dagbrudd som gruvedriften etterlater.

Miljødirektoratet kan sette ytterligere krav til alternativ anvendelse av avgangsmasser og avdekkingsmasser.

9.4.2 Krav som gjelder for driftsfasen - sjødeponi

Sjødeponiet anlegges på sjøbunnen utenfor Engjabøneset. Deponikjeglen skal maksimalt nå opp til 235 meters vandyp.

Det kan årlig deponeres maksimalt 1,5 millioner tonn avgangsmasser i sjødeponiet i løpet av den tillatte driftsperioden på tre år, slik at det i løpet av den tillatte driftsperioden på tre år maksimalt er tillatt å deponere 4,5 millioner tonn avgangsmasser i sjødeponiet.

Grenseverdier for konsentrasjoner og sedimentering av partikler i området regulert til sjødeponi, inkludert naturlig bakgrunnsnivå:

- Konsentrasjonen av partikler i vannmassene skal være maksimalt 2 mg/l høyere enn 40 meter over utslippspunkt for avgangsmassene.
- Konsentrasjonen av partikler i vannmassene skal være maksimalt 3 mg/l ved grensen for det regulerte deponiområdet.

Konsentrasjonene skal overvåkes kontinuerlig.

Det skal dokumenteres gjennom overvåking hvor stort areal ut over selve deponikjeglen som blir påvirket av årlig sedimentasjonsrate på henholdsvis 6 mm og 3 mm.

Dersom konsentrasjonskravene i vannmassene overskrides, skal deponeringen stoppes inntil videre. Videre deponering skal ikke skje før årsak til overskridelsene er avklart og behandlet.

Typer og mengder deponert avfall, samt relevante overvåkingsdata, skal rapporteres til Miljødirektoratet i forbindelse med den årlige egenrapporteringen med frist 1. mars.

9.4.3 Krav som gjelder for driftsfasen - landdeponi

Det kan deponeres maksimalt 15 millioner m³ stein, i utsprengt tilstand, og jordmasser i landdeponiet.

Deponiet skal utformes, forvaltes og vedlikeholdes på en slik måte at forurensning av jord, luft, overflatevann og grunnvann reduseres i størst mulig grad, jf. avfallsforskriftens § 17-9 og § 17-12.

Typer og mengder deponert mineralavfall skal rapporteres til Miljødirektoratet i forbindelse med den årlige egenrapporteringen med frist 1. mars.

9.4.4 Avslutning og etterdrift

Forurensningsmyndigheten skal varsles i god tid før deponiene planlegges avsluttet.

Deponiene skal avsluttes i samsvar med innsendt avslutnings- og etterdriftsplan, samt eventuelle andre krav som fastsettes av forurensningsmyndigheten.

Bedriften skal til enhver tid ha en oppdatert avslutnings- og etterdriftsplan for deponiene. Ved endringer i avslutnings- og etterdriftsplan skal Miljødirektoratet varsles.

9.5 Finansiell sikkerhet

Engebø Rutile and Garnet AS skal ha en tilfredsstillende finansiell sikkerhet som beskrevet i avfallsforskriftens § 17-8. Denne skal omfatte avslutning og overvåking av sjødeponiet i

Førdefjorden. Overvåkingen skal foregå i minimum 15 år etter at deponiet er avsluttet, jf. punkt 9.3 i tillatelsen (avfallshåndteringsplan).

Når type sikkerhet er valgt vil det bli stilt nærmere vilkår for bl.a. å sikre at det til enhver tid er tilstrekkelige midler til å sikre forsvarlig avslutning og overvåkning av deponiene og å regulere adgangen til å få ut midler fra den finansielle sikkerheten til avslutnings- og overvåkningskostnader (ved valg av pant i sperret bankkonto).

I tilfelle der Direktoratet for mineralforvaltning stiller krav om finansiell sikkerhet vil direktoratene samordne dette, jf. forskrift til mineralloven § 2-1.

10 Utslippskontroll og rapportering til forurensningsmyndigheten

10.1 Utslippskontroll

Den driftsansvarlige skal kontrollere og dokumentere utslippene til luft og vann. Dette gjelder utslipp av:

- a) komponenter som er regulert gjennom grenseverdier fastsatt i Tabell 3-1 under punkt 3.1.1 og under punkt 4.1.2 i tillatelsen
- b) komponenter som er regulert gjennom grenseverdier fastsatt i forskrift
- c) andre komponenter som kan ha miljømessig betydning

10.2 Kvalitetssikring av målinger for utslippskontroll

Den driftsansvarlige skal kvalitetssikre målinger, måleutstyr og metoder slik at de gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp. Målinger omfatter volumstrømsmåling, prøvetaking, analyse og beregning.

Følgende punkter skal oppfylles for å sikre forsvarlig kvalitetssikring av målinger for utslippskontroll:

- a) Målingene skal utføres etter Norsk standard. Dersom norsk standard ikke finnes, kan internasjonal standard benyttes. Den ansvarlige for virksomheten kan benytte andre metoder enn norsk eller internasjonal standard dersom særlige hensyn tilsier det. Den driftsansvarlige må i slike tilfeller dokumentere at særlige hensyn foreligger og at den valgte metoden gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp.
- b) Dersom volumstrømsmåling, prøvetaking og analyse utføres av eksterne, skal det brukes akkrediterte laboratorier og tjenester såfremt slike akkrediterte tjenester finnes.
- c) Dersom den driftsansvarlige selv analyserer parametere som er regulert med grenseverdier, skal den delta i sammenlignende laboratorieprøving og/eller jevnlig verifisere analyser med et eksternt, akkreditert laboratorium. Frekvensen skal begrunnes.
- d) Den driftsansvarlige skal jevnlig vurdere om plassering av prøvetakingspunkter, valg av prøvetakingsmetoder og -frekvenser gir representative prøver. Denne vurderingen skal utføres av fagkyndig tredjepart.

- e) Måleutstyret skal jevnlig kontrolleres og kalibreres.
- f) Den driftsansvarlige skal vurdere usikkerheten ved alle trinnene i målingene og velge løsninger som reduserer den totale usikkerheten til et akseptabelt nivå.

10.3 Program for utslippskontroll

Den driftsansvarlige skal ha et program for utslippskontroll som redegjør for utslippskontrollen og kvalitetssikringen i pkt 10.1 og 10.2. Programmet skal holdes oppdatert og inngå i virksomhetenes internkontroll⁵.

10.4 Rapportering til forurensningsmyndigheten

Den driftsansvarlige skal hvert år innen 1. mars rapportere til forurensningsmyndigheten. Rapporteringen omfatter all forurensning, avfall, energi og andre miljømessige forhold ved virksomheten.

For utslipp av stoffer der utslippsbegrensningene i punkt 3.1 og 4.1 ikke er fastsatt ved presise grenseverdier, vil forurensningsmyndigheten ved gjennomgang av egenkontrollrapportene vurdere behovet for å fastsette mer presise og eventuelt strengere grenser.

Bedriften skal rapportere årlig til Miljødirektoratet om aktiviteter for å fremme bruk av avgang og gråberg, og om avsetning av avgangsmasser og gråberg til alternativt formål.

11 Miljøovervåking

11.1 Overvåking av resipienter

Den driftsansvarlige skal sørge for overvåking av mulige miljøeffekter av virksomheten i henhold til et overvåkingsprogram. Dette gjelder så vel mulige effekter på luft, grunn, vann og sedimenter i den grad dette er aktuelt.

Bedriften skal sørge for overvåking av effekter av utslippene i henhold til et overvåkingsprogram.

Overvåkingen skal omfatte evt. utlekking av prioriterte miljøgifter fra sjødeponi. Overvåkingen skal dokumentere hvorvidt vannforskriftens krav overholdes. Den skal også dokumentere eventuelle effekter på sårbare/viktige arter og naturtyper i Førdefjorden og på fjordens økosystem, herunder i nærliggende vassdrag. Det skal sees særskilt på viktige gyteområder for torsk.

Overvåkingsprogrammet skal inneholde et forslag til overvåking for å dokumentere mulig tilstedeværelse av stoffer fra avgangsmassene, inkludert prosesskjemikalier, i marine arter og organismer som kan ha betydning for mattrygghet ved og i nærheten av deponiområdet. Overvåkingen skal omfatte en basiskarakterisering av innhold av aktuelle stoffer før deponering av avgangsmasser iverksettes. Programmet skal som et minimum også inneholde et opplegg for

⁵ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

overvåking av utvandrende smolt, som skal startes minst to sesonger før oppstart av produksjonen. Programforslaget skal inneholde en tidsplan for å gjennomføre overvåkingen.

Bedriften skal overvåke vannkvaliteten i elver for å kunne avdekke eventuelle endringer i vannkvaliteten på et tidlig tidspunkt.

Støvnedfall skal overvåkes for å avklare mulig påvirkning fra bedriften, jf. vilkår i punkt 4.

Data som fremskaffes ved overvåking i vann, inklusiv sediment og biota, skal registreres i databasen Vannmiljø. Data leveres på Vannmiljøs importformat, som finnes på <http://vannmiljokoder.miljodirektoratet.no>. Her finnes også oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljøs kodeverk.

Der det pågår overvåking i regi av Statsforvalteren eller Vannregionmyndigheten må Engebø Rutile and Garnet AS bidra i felles overvåkingsprogram med data for de kvalitetselementer i vannforekomsten som kan være direkte eller indirekte påvirket av bedriftens utslipp.

Resultatene fra overvåkingen skal sendes Miljødirektoratet.

11.2 Overvåking etter vannforskriften

Den driftsansvarlige skal overvåke og redegjøre for hvordan utslipp fra virksomheten påvirker tilstanden i vannforekomsten. Den skal også vise påvirkning fra virksomhetens tidligere utslipp. Overvåkingen skal gjennomføres i tråd med bestemmelsene i vannforskriften for tiltaksorientert overvåking. Påvirkning av utslipp fra aktive deponier skal også overvåkes.

Den driftsansvarlige skal i samarbeid med nødvendig fagekspertise utarbeide et overvåkingsprogram og redegjøre for hvilke elementer som vil bli undersøkt. Plasseringen av prøvetakingspunkter og prøvetakingsfrekvens, samt hvordan og i hvilke medier (biota, sediment etc.) undersøkelsen vil bli gjennomført, skal også begrunnes i programmet.

Overvåkingen skal gjennomføres av uavhengig fagekspertise i henhold til overvåkingsprogrammet. Der det er hensiktsmessig kan selve prøvetakingen gjennomføres av den driftsansvarlige selv i samråd med fagekspertisen.

Overvåkingsprogrammet skal vise og begrunne hvilke elementer som vil bli undersøkt. Plasseringen av prøvetakingspunkter og prøvetakingsfrekvens, samt hvordan og i hvilke medier (biota, sediment etc.) undersøkelsen vil bli gjennomført, skal også framgå av programmet. Ved behov for endring av overvåkingsprogrammet, skal utkast til endringer med begrunnelse sendes forurensningsmyndigheten senest 1. oktober året før undersøkelsene skal gjennomføres.

Resultatene fra undersøkelsen skal sendes forurensningsmyndigheten innen 1. mars året etter at undersøkelsen er gjennomført. Resultatene skal foreligge i form av en rapport som blant annet redegjør for hvorvidt det er sannsynlig at den driftsansvarlige påvirker vannforekomsten.

Overvåkingsdata skal registreres i databasen Vannmiljø⁶ innen 1. mars året etter at undersøkelsen er gjennomført. Data rapporteres på Vannmiljø's importformat. Importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljø's kodeverk finnes på Miljødirektoratets nettside om vannmiljøkoder⁷.

11.3 Overvåking av grunn og grunnvann

Virksomheten har ikke krav om overvåking.

Virksomheten skal informere forurensningsmyndigheten dersom relevante stoffer og stoffblandinger som kan forurense grunn og grunnvann, tas i bruk. Forurensningsmyndigheten vil på bakgrunn av ny kunnskap kunne fastsette krav om overvåking.

12 Miljørisikoanalyse og beredskap mot akutt forurensning

12.1 Miljørisikoanalyse

Den driftsansvarlige skal til enhver tid ha oversikt over alle forhold ved virksomheten som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Den driftsansvarlige skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet og vurdere resultatene opp mot akseptabel miljørisiko. Denne risikoanalysen skal ta hensyn til ekstremvær, flom og klimaendringer.

Den driftsansvarlige skal sørge for kartlegging av potensielle hendelser som kan føre til akutt forurensning av vann, grunn og luft.

12.2 Risikoreduserende tiltak

Med grunnlag i miljørisikoanalysen, jf. punkt 12.1, skal den driftsansvarlige, så langt det er mulig uten urimelige kostnader, iverksette risikoreduserende tiltak for å redusere miljørisikoen til et akseptabelt nivå. Med risikoreduserende tiltak menes både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak.

12.3 Beredskap mot akutt forurensning

Dersom iverksatte risikoreduserende tiltak etter punkt 12.2 ikke har redusert risikoen for akutt forurensning⁸ til et akseptabelt nivå, skal virksomheten etablere beredskap, med tilhørende beredskapsplan, med utgangspunkt i virksomhetens miljørisikoanalyse.

Beredskapsplanen skal beskrive beredskapens organisering og utstyr, og angi responstid og innsatsplaner.

Beredskapen skal være tilpasset den restrisikoen som gjenstår etter at risikoreduserende tiltak er gjennomført⁹.

⁶ [Vannmiljø \(miljodirektoratet.no\)](https://vannmiljo.miljodirektoratet.no)

⁷ [Kodeverk \(miljodirektoratet.no\)](https://kodeverk.miljodirektoratet.no)

⁸ Jf § 38 i forurensningsloven

⁹ Jf § 40 i forurensningsloven

Den driftsansvarlige skal etablere en beredskapsorganisasjon med nødvendig personell og utstyr. Kompetanse, opplæring og organisering skal være dimensjonert for restrisikoen.

Beredskapen skal øves minst en gang per år.

13 Eierskifte, omdanning mv.

Den driftsansvarlige skal sende melding til forurensningsmyndigheten så snart som mulig og senest én måned etter at aksjene eller andelene i den driftsansvarlige overdras til ny eier eller den driftsansvarlige får ny eier med bestemmende innflytelse.

Dersom den driftsansvarlige skal fusjonere, fisjonere, på annen måte omdannes eller driftsansvaret skal overføres til en ny driftsansvarlig, gjelder følgende:

- a. Den driftsansvarlige for virksomhet som ikke har krav til finansiell sikkerhet i sin tillatelse eller i forskrift, skal sende melding til forurensningsmyndigheten så snart som mulig og senest én måned etter gjennomføring.
- b. Den driftsansvarlige for virksomhet som har krav til finansiell sikkerhet i sin tillatelse eller i forskrift, skal sende melding til forurensningsmyndigheten i god tid før planlagt gjennomføring. Ny driftsansvarlig kan ikke drive i henhold til tillatelsen før forurensningsmyndigheten har mottatt og godkjent ny tilfredsstillende finansiell sikkerhet fra den nye driftsansvarlige. Tidligere driftsansvarlig er ansvarlig etter tillatelsen frem til slik godkjenning er gitt.

14 Nedleggelse og driftsstans

Ved nedleggelse eller driftsstans skal den driftsansvarlige sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr, biprodukter og avfall tas hånd om på forsvarlig måte. Den driftsansvarlige skal rapportere om iverksatte tiltak til forurensningsmyndigheten innen tre måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporteringen skal også omfatte dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell kjøper.

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den driftsansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand.

Den driftsansvarlige skal også for nedleggingsåret rapportere i henhold til punkt 10.4.

15 Undersøkelser og utredninger

15.1 Utredning av utslipp av prioriterte miljøgifter

Den driftsansvarlige skal kartlegge/utrede utlekking av prioriterte miljøgifter fra avgangsmassene og fra virksomheten for øvrig. Dersom slike utslipp er påregnelige, skal den driftsansvarlige

utføre nødvendige målinger for å kunne bestemme innhold (konsentrasjon og mengde) av de aktuelle prioriterte miljøgiftene. Hvis dette ikke er mulig, skal den driftsansvarlige foreta beregninger eller en faglig begrunnet vurdering av innholdet.

15.2 Utredning av diffuse utslipp

Den driftsansvarlige skal redegjøre for sine diffuse utslipp til vann og/eller luft ved å:

- kartlegge kilder til diffuse utslipp (blant annet overvann)
 - anslå hvilke stoffer, herunder prioriterte miljøgifter, disse utslippene kan inneholde. Den driftsansvarlige skal utføre nødvendige målinger for å kunne bestemme innhold av de ulike stoffene i utslippene
 - anslå størrelse på det diffuse utslippet per kilde (vannmengde/luftmengde og årlig mengde av forurensende stoffer)
 - foreta en miljørisikovurdering av disse utslippene
 - redegjøre for mulige tiltak for å redusere diffuse utslipp av skadelige stoffer.
- Redegjørelsen skal også vurdere kostnader for tiltak, forventet effekt på utslipp og angi en tidsplan for tiltak.

Redegjørelsen skal gi tilstrekkelige opplysninger til at forurensningsmyndigheten kan:

- regulere diffuse utslipp av prioriterte miljøgifter og andre stoffer med miljømessig betydning med utslippsgrenser
- vurdere om den driftsansvarlige bør gjennomføre tiltak for å redusere diffuse utslipp av skadelige stoffer
- vurdere hvilke utslippsgrenser den driftsansvarlige kan klare etter gjennomføring av planlagte/nødvendige tiltak.
- vurdere om utslippene kan føre til uakseptabel miljøpåvirkning.

15.3 Utarbeidelse av støysonkart

Støysonkartene utarbeidet iht. punkt 7 skal sendes kommunen og forurensningsmyndigheten.

15.4 Utredning av avbøtende tiltak for Grytelva

Bedriften skal utrede avbøtende tiltak for Grytelva. Utredningen skal baseres på tiltak beskrevet i rapport fra Asplan Viak datert 6. desember 2022. For tilbakeføring av vann fra sedimentasjonsanlegg i Engjabødalen til Grytelva skal det vurderes aktuelle konsentrasjoner av partikler og nikkel i vannet, og effekten dette vil få i Grytelva. På bakgrunn av utredningen vil vi vurdere nærmere vilkår om avbøtende tiltak.